

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára:

Egész évre	8 K
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő:

OSZESZLY M. VICTOR.

Laptulajdonos és kiadó:

BALKÁNYI ERNŐ.

Telefonszám: 13.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balkányi Ernő könyvkereskedésében Alsólendván.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A nyitár sora egy korona.

Akiknek nincs hazájuk.

Alsólendva, augusztus 2.

Az alsólendvai városközi börtönben, melyet még a középkor vadsága és sötét brutalitása is elrettentő példaként állított volna a bűnre hajló emberiség elé, nemrég több héten át láttam sanyarogni egy szomorú, szármalms emberi alakot. Megszólítottam egyszer s megkérdeztem tőle: mi volt a bűne, hogy elvették a szabadságát s ide, erre a rettenetes helyre zárták. Azt hittem, rabolt, gyilkolt, vagy együtt követte el mindakettőt. Meglepett a felelet. Azt mondta, azért tartják fogva már hetek óta, mert nem találják az illetőségi helyét. Szörnyűség! egy embert megegetnek a férgekkel, elzárnak egy levegőnélküli, nedves, sötét, penészes kuckóba, ahol még ágy sincs, de piszok annál több, csak azért, mert se nem lopott, se nem gyilkolt, de ennél is nagyobb bünt követett el: nem tudja az illetőségi helyét.

Nekünk, akik rendezett életet élünk, nincs is valami nagy szükségünk az illetőségi helyre; vannak azonban ezerszámra olyanok, akik kenyerüket csak úgy tudják megkeresni, ha szülőhelyüktől távol vidékre, mindig távolabbra vándorolnak s vándorlásuk közben akad valamelyes kereset számukra. Ha az ilyen nehéz és verejtékes kenyérkereset közben valamilyen dolguk akad, amely hatóság elé kényszeríti őket, vagy pedig munka nélkül vándorolnak egyik helységről a másikba s közben a csendőrorjárat igazolásra szólítja őket, szükségük van elsősorban arra, hogy kimutassák: hová való illetőségük.

Már most tessék elképzelni, hogy az a sorsüldözött ember, aki tán hírért sem hallotta soha az illetékességének, hogyan fogja az rögtön előszedni az ő igazoló okmányait? Nincs. Előszóval előadja ugyan, hogy ő hol született, hol lakott valamikor, még a keresztnapja nevére is emlékszik, de hát az erre vonatkozó írást előadni nincs módjában. A csendőrorjáró előállítja a legközelebbi szolgabíróhoz. Itt aztán megkezdődik a hivatalos illetékességi eljárás. Ez pedig azt jelenti, hogy az előállított letartóztatásba helyezik s míg az általa előadott községek (születési hely, lakóhely) előjáróságával és a törvényhatóságokkal leveleznek, addig az a szerencsétlen a szolgabírószolgabíró börtönében sanyarodik, jöllehet soha semmiféle bünt el nem követett s a vándorlásra a sors kényszerítette. Ez az eljárás pedig olyan hosszadalmas, hogy

a legtöbbször hetekig, hónapokig, sőt igen sokszor egy évig is eltart, amíg a szegény letartóztatott vagy szabadon bocsátják, vagy tovább toloncolják.

A szolgabírószolgabíróknál rendszerint vagy az üres istállót, vagy a pincét nevezik ki börtönné, ide helyezik el a letartóztatottat. Hát, hogy ez nem kellemes dolog, arra nézve azt hisszük, nem kell különösebb bizonyítékokat felhozunk. De az alsólendvai járási szolgabírószolgabíró nem rendelkezvén istállóval, sőt talán még pincével sem, a rendszer az, hogy a szolgabírószolgabírójárás területén lévő foglyait a városközi börtönben helyezik el. Ha valaki látta már a városközi börtönt, úgy nem kételkedik abban a megállapításunkban, hogy az istálló ahhoz képest valóságos uri lakosztály. A városközi börtön talán még a középkorban szereltett fel azokkal a priccsekkal, amelyek valóságos fészkei a különböző férgeknek. Abolaka csak akkor van, mint a tenyerem, de a penész és piszkosság olyan égbekiáltó vagy, hogy a községek orvos urnak igazán érdemes volna oda egyszer egy tanulmányi kirándulást tenni.

Az állami börtönöket és fogházakat már olyannyira modernre tették, hogy eltekintve attól, hogy külön könyvtárhelyiség, fürdő és szórakozó terem állanak az igen tisztelt zsvány urak rendelkezésére, most illetékes helyen azon dolgoznak, hogy a nagyobb fogházakban mozikat rendeznek be a rabok művelésére és szórakoztatására. Ezzel szemben azokat a szerencsétleneket, akik jöllehet semmi bünt sem követtek el, csupán munkaszerezés végett egyik helységről a másikba vándorolnak s minden vétük az, hogy nem tudják az illetőségi helyüket megmondani, — az alsólendvaihoz hasonló piszkos, férges, penészes kóterekbe dobják, ahol ételt is olyant kapnak, amilyenell még a szolgabíró kutyája is különöbet eszik. S ha végre-valahára — egy hét, egy hónap, vagy egy egész év után — a csigavágtatásban dolgozó bürokráciának sikerül megállapítani az illetékességi helyet, akkor jön a toloncozás, vagy kötött utlevél, amikor már többnyire megváltás arra a szegény agyonsanyargatott, agyonkoplaltatott, betegge és nyomorékká tett letartóztatottira nézve.

Bátran elihetjük a multkoriban kikérdezett fogolynak, hogy a jövőben mielőtt lendvájárási csendőrző kezére kerül, lop vagy rabol, csakhogy a rendes fogházban töltsön félesztendőt s nem a városközi kóterben — büntelenül — három hetet.

„Urania.“

— Allandó mozi Alsólendván. —

Alsólendva fejlődésének talán a legigazabb bizonyítéka az, hogy ma már allandó mozik is van. Az „Urania“ mozgósínház élelmes megalapítójának, Stern Henriknek jóvoltából — helyesebben áldozatkészségéből — végre nekünk is lesz egy allandó szórakozó helyünk, ahol kellemes szórakozás közben ideig-óráig feledjük, hogy egy unalmas kisváros lakói vagyunk. Az Urania kisvárosi igényeket jóval meghaladó csinnal a komforttal berendezett, igazán impozáns terme esőtörtőkön nyílt meg először a közönség előtt. Csütörtökön volt a bemutató előadás, amelynek műsora és helyesen összeválogatott, szemet és elmét egyaránt szórakoztató képei s a zsufozásig megtelt széksorok csak megerősítették abbeii véleményünket, hogy az Urania-mozi csakhamar kedvelt, elsőrendű találkozó-helye lesz a, minden rendű és rangu lendvai közönségnek. A tulajdonos — mint halljuk — siet orvosolni minden, a kezdet nehézségeinél felmerülő hibát s így már legközelebb a képek tisztasága ellen sem merülhet fel a legcesekélyebb kifogás sem.

De mondjunk el egyetmást a moziról, a mozi modern felszereléséről és csinos berendezéséről. — Amint a Hungaria-ernyőgyár földszintjén levő mozi tágas, nagyvárosi módon büffével ellátott előcsarnokába lépünk, baloldalon egy kamraszerű helyiségben van elhelyezve a motor és a dinamó, melyek kívülről, egy külön e célra épített házikóban elhelyezett tartályból automatikusan kapják az éltető elemet, a benzint. Közvetlenül a gépház mellett van a vetítőkamra s úgy ennek, mint az előbb említett helyiségnek a gép-felszerelése a legmodernebb s tűzbiztonsági szempontból — már elhelyezésüknel fogva is — a legszigorubb követelményeknek megfelelnek. De a nagyobb biztonság kedvéért a gépház vízvezeték csapján ott van egy 16 méter hosszú tömlő, amely minden tűzveszélyt — ha egyáltalán előfordulhatna ilyen — lehetetlenné tesz, illetőleg még kezdő csirájában elfojt.

Maga a terem igazán impozáns látványt nyújt tekintélyes méreteivel s izléses, nagyvárosi berendezésével. A 22 méter hosszú és 7 méter széles, bordóra festett helyiségben 300 ülőhely (részben felhajtható s részben más székek, de mind igen izlésesen festve) áll a közönség rendelkezésére. Van ezenkívül 5 darab, vörös bársonnyal szegélyezett, csinos páholy 4—4 székkel. — A vetítő-vásznon 4 méter hosszú és 3 méter széles. — A tereméből két kijárat vezet a szabad levegőre, az ernyőgyár előtti utra, melyet a mozi falán elhelyezett villamlámpák tartanak nappali világosságban. A termet két, 3—3 körtéjű villanylámpa világítja meg. A mozi technikai felszerel-

Toriszay minta után fest és vegyileg tisztít!
Zalamegye elsőrendű vegyészeti ruhatisztító és műselyem-
ruha-festő intézete, ZALAEGRSZEG, Kisfaludy-utca 10. sz. 10-8

sét a budapesti „Elektra“ társaság szállította s a szerelést Mattos János szerelő végezte nagy szakértelemmel és buzgalommal.

Midőn végül megmelegültük, hogy a mozi hetenkint három előadást tart s hogy a tulajdonos — ígérete szerint — mindig különös gondot fog fordítani arra, hogy a közönség igényét minél tökéletesebben kielégítse, nem hallgathatjuk el abbéli örömmünket, amit annak tudatában éreztünk, hogy ezt a szép jövőjü vállalatot helybeli ember csinálta meg s így nem megy a pénzünk idegenbe.

Az Urania-színház szórakozást, változatos-ságot, egy kis friss életet jelent nekünk, unatkozó alsólendvaiaknak s reméljük és hisszük, szerencsét agilis tulajdonosának.

Az alsólendvai polg. fiúiskola értesítője.

Az alsólendvai áll. polgári fiúiskolának a múlt héten jelent meg az elmúlt — immár 41-ik — tanévről szóló értesítője, melyet Kiss Dénes igazgató a szokott gondokkal és bő részletességgel szerkesztett. Az értesítő első helyen, külön cikkben, igen kegyeletos, szép szavakkal emlékezik meg K. Hajós Mihály kir. tanácsos, alsólendvai ügyvéd haláláról, aki egyik megalapítója volt az intézetnek, a megalapítástól 1880. évig tagja, ez évtől a haláláig pedig elnöke volt az iskolazséknek. Ugyanígy kegyeletos szavakkal emlékezik meg az értesítő Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, zalavármegyei tanfelügyelő haláláról is, aki közel három évtizeden át irányította a megye neveléstudományát.

Az értesítő további részeiben elmondja, hogy az iskolai év ünneplés megnyitása szept. 8-án történt, de a közben fellépett sarlach-járvány miatt okt. 4-étől 28-áig szünetelt a tanítás. Beiratkozott az I. osztályba 46, a II-ikbe 35, a III-ikba 40, a IV-ikbe 25, tehát összesen 146 tanuló. A megelőző tanévben a beírt tanulók száma 138 volt.

A tantestület egészségi állapota igen kedvező volt, mert a testület tagjai mindössze tíz órát mulasztottak; de a növendékek különösen a vörhenyjárvány miatt 3810 órát mulasztottak az előző iskolai év 1895 mulasztott órájával szemben. Dr. Brünner József községi orvos az iskolát több ízben meglátogatta, a növendékeket májusban beoltotta s szemvizsgálatot tartott.

A tanítás eredménye — az összes osztályokat figyelembe véve — elég jónak mondható. A vizsgálatot tett növendékek 90 százaléka felsőbb osztályba léphet, 8 százaléka javítóvizsgát tehet s csak 2 százalék utasítottat osztályismétlésre. —

A tanulók érdemsorozataiból közöljük a következőket: Az I. osztályban a legjobb előmenetelt tanusította Veér Ede (tiz kitünő, két jeles), a II. osztályban Kiss Dénes (12 kitünő, 1 jeles) és Rojkó J. Dezső (10 kitünő, 3 jeles), a III. osztályban Horváth János (13 kitünő, 1 jeles) és Tivadar Ferenc (12 kitünő, 2 jeles), a IV-ik osztályban Klár Ferenc és Kocsis Vilmos (14—14 kitünő).

Az intézet növendékei közül róm. kath. volt 105, görög kath. 2, ág. ev. 5, ev. ref. 2, izr. 28; magyar anyanyelvű volt 128, német 2, vend 12, horvát 2; helybeli volt 55, vidéki 87; egész évi tandíjat fizetett 60, félévét 45, tandíjmentes volt 37; tankönyvekkel és rajzszerekkel segélyezettett 88, ingyenes élelmezéssel 6 tanuló.

Alapítványá ez idő szerint 4 van az intézetnek. Ezek: a Molnár Pál-féle 800 koronás, Iványi Andor-féle 200 koronás, herceg Esterházy-féle 109 koronás alapítvány s a tápintezeti alap, melynek összege 3214 kor. 14 fillér.

Az Alsólendvai Takarékpénztár 120 koronát, az Alsólendvai-Vidéki Takarékpénztár 100 kor.-t, dr. Hajós Ignác zalaezerségi ügyvéd 10 kor.-t, Balkányi Ernő 7 darab könyvet ajándékozott az elmúlt évben, amelyből jutalomban részesültek a következők: Mader Imre és Maucsecz Dániel 60—60 kor., Farkas Árpád 30 kor., Klár Ferenc 20 kor., Fliszár Gyula 16 kor. 40 fillér, Horváth József 10 kor. 12 fill., Magyaróczy Lajos 10 kor. és Czvetkó József 5 kor. 5 fillér. Könyvtartalomban részesültek: Hozmecz Ferenc, Veér Ede, Zolder Károly, Kiss Dénes, Horváth János, Tivadar Ferenc és Kocsis Vilmos.

Ingyenes élelmezést a következők nyújtottak a szegénysorsú tanulóknak: Arnstein Benő, Marton Kálmán, Schwarc Mór, Szántó Zsigmond, Fényes Vilmos, dr. Brünner József, Deutsch János, Klein D., Gazdag György, Gombosi István, Gregorincsic József, dr. Horváth Ferenc, Kovács János, Mady Pál, Mattyasovszky Vince, Perkó Vendel, Strausz Flórián, dr. Preisz Mór, dr. Rudolfer Antal, Ferber József, Schwarc Samu, Tivadar Ferenc, Toplak János, Wehofsics Ferenc, Waltersdor Henrik és Wolfsohn Henrik.

Az ifjúsági segélyző-egyesület bevétele az elmúlt évben 638 kor. 61 fillér, kiadása 450 kor. 28 fillér volt, maradványa 188 kor. 33 fillér. Az egyesület összes vagonya 6091 kor. 10 fillér.

A jövő 1913/14. tanévre a beírások szept. 1., 2., 3. és 4-ik napjain eszközöltek.

Esetek.

— A fürdő-szezonból. —

A tavalyi fürdő-szezon alatt csekély százharminc millió koronát juttattunk mi, „szegény“ magyarok a külföldnek. Ugy látszik, az idén is következetesek maradtunk és aki csak teheti,

szalad kifelé csúzával, gyomorhurutjával, ideg-bajával és ropogós bankóival. A Wien-felé robogó vonatok most, hogy végre kiderült az idő, zsufova vannak fürdőkbe utazókkal és Pullmann nem tud olyan hosszú vasuti kocsiakat kitalálni, amelyekbe beleferne az a sok „beteg“ magyar, aki ilyen időtjáit repeső szívvel vágyik kifelé.

A nagybő pályaudvarokon nagyon érdekes, jellemző és tanulságos jeleneteket lehet ilyen időtjáit megfigyelni.

I.

Egy angol eleganciával öltözött ur — szürke félcilinder, szürke zakkó, gamásnis cipők — le száll a fiakkerből, a bakon elhelyezett fantasztikus alaku sárga bőrdöngöket lekopkodják a hordárok. Mialatt kifizeti a kocsist, egy ismerőst üdvözlö:

— Szervusz Géza! Utazom Svájcba. Előbb azonban benézek Németországba, a Harzban van egy kedves kis fürdőm. Ezer korona idegen pénzt viszek magammal, a többit ráérek beváltani. Bécsig együtt utazunk, mi? Azonnal jövők, csak gyújtot vásárolok.

És odamegy a trafikhoz a gyújtóért. Valami idegen feiratú skatulyát adnak a kezébe.

— Ez disznóság! — fakad ki. — Miért nem tartanak magyar gyújtót? Jegyezzék meg maguknak, hogy soha más gyújtóért pénzt nem adok, csak hazaiért. Fel fogom magukat jelenteni! Ezt nem fogom tűrni! Ez igazán hallatlan...

II.

Egy borbélyegéddel, aki valamikor engem is borotvált, találkoztam a minap a kanizsai perronon. Megszólítottam:

— Hová, hová, mester?
— Utazom Abbáziába.
— Ne mondja! Olyan jól megy a gset? — Csak nem tetszik gondolni, hogy... — feleli a fiú. — Állásba megyek! Abbáziában vannak üzletek, ahol nem is fogadnak fél mást, mint magyart, annyi ott a magyar vendég...

III.

Két urhölgy beszélget.
— Édesem, hova utazol az idei nyáron?
— Egy felsőausztriai fürdőbe. Olcsó hely, kedélyes, igazán otthon érzi magát az ember. Az utazó ruhán kívül két bluzt és egy pongolyát viszek magammal.

— En megint Siófokra megyek. Hatodszor. Szintén egész otthon érzem ott magamat. Hat estély-toalettet, nyolc utcait, tizenkét bluzt és tíz kalapot viszek magammal...

IV.

A férj: Az idén Franciaországba, Luxelba küldöm hat hétre a feleségemet.

A barát: Te? Te? Na hallod, ez igazán

Régi világ.

Irta: FARKAS EMŐD.

A régi nemesi világban alispáni engedély nélkül nemes embernél házkutatást nem lehetett tartani még akkor sem, ha csak az asszony volt nemes. Mire aztán megszerették az alispáni engedélyt, akkorra már a betyárok mindent elhordtak onnan. Osváth Hál, Bihármegye egykori csendbiztosja írja, hogy a harmincas években egy b.-n.-mártoni nemes házánál lopott marhát vágtak le. A csendbiztos házkutatást akart tartani, de a nemes asszony a házba való belépést megtiltotta. Ő két pandurt állított a ház elé s bement Váradra az alispánhoz. Másnap visszatért az alispáni engedéllyel, de a betyárok éjszaka a ház tulsó részén letrát támasztottak a falhoz, a kémiényen kötelet eresztettek le s azon az asszony kiadogatta nekik a húst. A földesurak, ha betyárok kopogtattak náluk, ellátták őket mindennel, csak-hogy a termésüket fel ne gyujtsák.

A betyárok többnyire szép szál legények voltak, sőt akadtak közöttük olyanok is, akik igaz mintaképei voltak a tökéletes férfiszépségnek. Nem csoda aztán, ha sok asszonyembernek elcsavarták a fejét. A múlt század közepén megtörtént, hogy a szolgabíró egyik kísérték egy csinos betyárt, aki aztán az egyik szobába zárták el éjszakára. De reggel hűlt helye volt a betyárnak, meg a szolgabíróénak. A szép asszony éveken át bujdosott a betyárral s mikor a kedvesét

agyónlítotték, a családjától kitagadtott uriaszony a zsandárok szakácsnéja lett. A kaptabetyárokat, akik közönséges utonállók voltak, a puszták igazi fiai megvetették és szőba se álltak velők. Leghíresebb betyárok voltak: Devezcz András, Angyal Bandi, Zöld Marci, akiről Petőfi népsziművet is írt, Patkó Bandi, Bogár Imre és Rózsa Sándor. Ez a középtermetű, komor és szótlan ember, aki a szamosújvári börtönben végezte életét, 1848-ban kegyelmet nyert s csapatával a rákok ellen küzdött. Legényei karikás ostorral voltak ellátva, mint a Hunyadi-huszárok.

Egy ideig vitte az élég becsületesen viselték magukat, hanem aztán sok panasz ment ellenük Vukovics Sebő kormánybiztoshoz. A rác templomokból kihurcolták a misemondó ruhákat, magukra vették, maskarákat csináltak magukból, a papokat megcsufolták, a néppel kegyetlenkedtek, s e miatt később feloszlatták ezt a veszedelmes csapatot, amely valóságos ostora volt a ráckoknak. Zöld Marcit a szolgabíró tette betyárrá. Nemes ember volt, mégis besoroztatta. Zöld Marci aztán megszökött és betyár lett. Vele esett meg, hogy magányosan négy német tisztet állított meg a pisztolyával. Elszedte mindennüket, aztán közéjük dobta a töltetlen pisztolyát. Sokat emlegették valamikor Sobri Jósákt, aki igazi betyár volt s azt híresztelték, hogy nem más, mint egy előkelő szabolcsi főúr, aki nagyon szerette a betyáros öltözetet, a borjuszáju inget, az ezer ráncos lobogós gatyát, hosszuszárú csizmát, makrapipát és darutollas pörge kalapot. Egy

danesházai földbirtokos is betyáros viseletben járt; egyszer fokossal kezében nagyot köszönt Tisza Kálmának, aki nyájas „Isten hozott!“ felelt. Akik nem ismerték a földbirtokost, elámultak, hogy Tisza Kálmán oly nyájasan fogadja egy betyár köszönését. Volt e földesurnak egy szobája s a kökorszaktól fogva ezer és ezer kés, meg bicska benne.

Uri betyárnak híresztelték J. Gyuri gazdag szabolcsi földesurat is, akinek száz meg száz tréfája ismeretes. Egyszer egy pengőben játszott egy mánás barátjával s mindig az nyert, akinek az orrára előbb szállott a légy. Egyszer meghívta az egész falu népét lakomára. Haragudott rájuk, mert föl-fölguygotgatták a szénaboglyáit. A lakomát a mezőn négy nagy buza-asztag közt tartotta, s mikor az atyafiak már alig bírtak szuszogni s a földön heverték, mind a négy asztagot egyszerre felgyújtotta. Persze hanyatt-homlok menekültek az elázott vendégek, hogy meg ne égniék. Hamuvá lett egy pár ezer kereszt buza, de a tréfa sikerült. J. Gyuri nevetve kiáltotta a menekülőknél:

— Tapasztaltam, hogy szerettek gyönyörködni a tűzijátékban, tehát most kedvetekre gyönyörködhetnek...

Az uri betyárokról tömérdek adoma forog közzsájon, aminek persze a tizedrésze sem igaz. Beszélük, hogy Patkó Bandi egyszer egy dunántúli plebánosnál mint az új megyés püspök mutatkozott be, kártyán elnyerte minden pénzét, majd az egyház pénzét is magátoz vette és

nevelés és megbotránkoztató! Te, aki tulipán-jelvényt hordasz a gomblyukadban és tagja vagy a magyar szent korona országai balneológiai egyesületének.

A férj: Tudod, balneologus az vagyok, de hűlye elefánt nem. Csak menjen a feleségem minél messzebbre. Herkulesfürdőre majd én fogok menni a kis Micivel. Azt hiszem, így meg van a kellő distancia a zavartalan boldogsághoz.

A barát (magában): A kutyafáját ennek a sarvasmarhának! Nem is olyan számár... Én is ugy escelekszem...

Es ő is Luxelba küldi öngyágát hat hétre.

Gyűjtötte: MIKI

HIREK.

Katonadal.

I.

Bucsuzik György András: „Én rozmaring szálam! Ne epszsd, ne emészd magadat utánmam. Kitélik az idom, aztán... jó az ég ám Lesz nekem, lesz nekem gyönyörű bokréтам: Keresztül a falun, át a hidon, éren Ugy megyünk, ugy megyünk virágos szekéren. Előtünk, utánuk szép lovas legények Gyoles ingbe, gatyába, mind tiszta fehérek, Ugy megyünk, ugy megyünk nagy muzsika-szóval, Kéndös hegedűkkel, pántlikás brúgával. Pisztolyt durrogatnak, pisztolyt sütogetnek, Még a magas egek is visszavetnek. Kihajlik az utra az akácfa ága, Ugy hull ránk, ugy hull ránk szép fehér virága...”

II.

Fent Galiciában sirt árkolnak mélyet. Luczi Nagy György András élt huszonkét évet. Szegény huszár egyre a gránicot rojja. Ott érte egy muszka-gránicsár golyója... — A szive tájekán piros virág nyílik, Szomorú arcához jaj de nagyon ilik, Ott mennek, ott mennek át a hidon, éren, Ott viszik, ott viszik bokréтам szekéren, Előtte, utána szép lovas legények Hallgató bánattól sápadó fehérek, Ugy mennek, ugy mennek szép muzsika-szóval, Betakarva a dob fekete posztóval, Kemény kommandóra a karabély zörren, Utolsó bucsuja az egekre dörren. Hajlik a, hajlik a felém te fejja... — Zuhog a nehéz föld a koporsójárja...

NAGY ANDRÁS.

A rossz, esős idő

— hál' istennek — kezd elvonulni és szépen sít a nap, mely utána már oly régen vagyunk. Csak a béke napja nem akar még kibujni a Balkán felhős egéről. Csak nem oszlanak a felhők. Seholy egy tenyérnyi világos folt, hogy reménykedhetnénk: talán már egyszer vége lesz a nagy tragédiának... Nagy zivatar van ott lenn. Népek helyez-

clillant. Egyszer meg mágnásnak öltözve jelent meg egy főri estélyen s éjfél szünetkor pisztolyt rántott elő, a terem közepére állt s felkiáltott:

— En vagyok Patkó Bandi! Senki se mozduljon! Pénzét, ékszerét tegye le mindneki a földre.

És mindenki szót fogadott a betyárnak, aki aztán összehozta a garmadába gyűlt ékszerét és kocsin elhajtatott.

Hasonló kalandokat meséltek Sobri Jóskáról is. Az Alföldön ez a nóta járt Róza Sándorról:

„Róza Sándor az én nevem,
Szabad rabló fejedelem;
Jobbágyaim az utasok,
Én meg fejedelmök vagyok.”

Híres betyár volt az ötvenes években Orbán Bálint és Vig Miska is. Ez utóbbit elfogták, de harmadnapra cimborái a börtönfalát kiásták és megszabadították. Később egész Szabolcsvármegye pandurja üldözte; megölték és elfogták. A törvényszék halálra ítélte és Debrecen határában felakasztották.

Mióta a csendőri intézményt életbe léptették, vége szakadt a régi betyárvilágnak. Az utolsó Savanyu Jóska volt.

kednek el. Honfoglalások lármaja hallik. Új alakulások, új szövetségek szövődnek. Minden nap mást hoz. És mi tehetetlenül állunk s kérdezzük: lesz-e béke a Balkánon addig, amíg el nem pusztították egymást a Balkán népei? ... Kik tegnap még egymás mellett, vállvetve harcoltak, ma a legdühösebb elleneségek. Kik a leigázott kereszténység felszabadítása érdekében háborút indítottak a török ellen, ma a legvadabbul gyilkolnak szövetségest, rokont, barátot: keresztényt. Általános a felfordulás. A szövetségesek vizsalyától felbátorodva a félhold vérszemet kap és visszafoglalja elvesztett területeit. A gyáva, aki megvárta, míg ellenségével más bának el, aztán támadta csak azt meg: meglegedve a konccal, nagylelkűen — „halt”-ot kiált. Lesz még sok-sok háboru. A víz forr a kazánban. Sístegése borzasztóan hallik. Egyszer csak szétveti a kazánt. A tüzet alája gyűjtötták s addig-addig szítogatták, míg nagy-nagy lánggal égve — igazán ég.

Maholnap egy éve lesz, hogy mi is szenvedjük a háborúnak, mások háborújának, gazdasági pusztításait. Fiaink lent sínylődnék a határon, mert ki tudja, mikor kerül ránk a sor. A balkániak békeje lesz a miénk is. Csak derülne már ki ott lent is az ég, hogy egy kicsit összeszedve erőnket, megnyugodhassunk, — újabb harcra készülhessünk...

Ismét viharágyu-katasztrófa.

Három héten belül két áldozat.

— Saját tudósítónktól. —

Vasárnap délután ismét nyomorékká tett a viharágyu, ez a mindenütt kudarcot vallott jéges-űző alkalmazottság, Alsólendván egy embert. Három héten belül ez már a második áldozat. A viharágyuzás áldozatainak, összesedget, nyomorékká lett embereknek száma évről-évre ijesztő mértékben gyarapodik Alsólendván, de azért a legártatlanabb felhőcske megjelenésére is megszólaltatják itt az emberelő viharágyu öblös torkát. Sőt a város évente több száz koronát ad ennek az igen okos emberek részéről hivatalosan is hasznatalannak nyilvánított s ma már csak nagyon naiv helyeken használt felhőijesztgető instrumentumnak a fenntartására.

Dravec Mihály hegyőr vasárnap délután a városunk felett részéről felhőkre viharágyuzott. Az egyik tölténynek az ágyu alsó nyílásában való elhelyezésekor nem vette észre, hogy az előbbi lövésből szikra maradt hátra a tartályban. Így történt aztán, hogy mikor Dravec a töltényt a szikrára rátette, a puskapor fellobbant. Az explozió olyan erős volt, hogy Dravec jobb kezét teljesen szétroncsolta, egyik szemét kiütötte s az arcát is súlyosan megsebezte.

A szerencsétlen ember a rettenetes fájdalomtól eszméletét veszve, véresen bukkolt le a viharágyu mellé, s talán ott el is vérzik, ha a szomszédos viharágyu kezelőjének fel nem tűnik Dravec viharágyujának hosszú hallgatása s rozszat sejtje oda nem megy.

Dravec irtoztos sebeit dr. Brünner József és dr. Preisz Mór orvosok bekötötték s a súlyosan sérült embert a legközelebbi vonattal beszállították a zalaegerszegi közpórházba.

Dravec állapota reménytelen, de ha fel is gyógyul, egyik szemére vak lesz s jobb keze hiányozni fog.

— **Névmagyarosítás.** Schwarcz Rezső bánlaki k. kir. állatorvos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Szőnyi”-re változtatta.

— **Nyugdíjazás.** A zalaegerszegi pénzügyigazgató Berethalmi Soma alsólendvai k. kir. pénzügyőri szemlést 27 évi szolgálat után, saját kérelmére, nyugdíjazta.

— **Áthelyezés.** A zalaegerszegi pénzügyigazgató Gölya László stridóvári pénzügyőri szemlést Alsólendvára helyezte át s az itteni pénzügyőri szakasz vezetésével megbízta.

— **Tanügyi hír.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vinkovich Lajos középbesztercei r. k. tanítót a pörzombati áll. elemi iskolához nevezte ki, — Kramptics Lenke ráckányzaisi áll. tanítónót pedig Stridóvárra helyezte át.

— **A mai football-ünnepély.** Ma délután, ha az idő kedvez, kellemes szórakozásban lesz részünk. Az alsólendvai football-club tagjai ma mérkőz össze erejüket a csáktornyai footballistákkal. Csáktornyáról többnyire régi, kiforrott játékosok jönnek, így a mi footballosaink ha kapnak is egy-két gólt, a mérkőzés csak előnyükre válhat. A nálunk eseményszámba menő s igen érdekesnek ígérkező mátsch az ernyőgyárral szemben levő pályán fog lefolyni, belépti-díj mellett. Fenntartott hely 1 kor., ülőhely 60 fillér, állóhely 20 fillér lesz. A versenyben, amely 4 órákor kezdődik, az egyes csapatok így állanak fel:

A csáktornyai Cs. I. S. C. részéről:

Mik
Kovacsics Behonek
Mastnak Domján Megla
Kristofics Strasser Kemény Bertin Vekere
Az alsólendvai A. S. C. részéről:

Miklautz
Megla I. Grodek
Németh Godina Herrnfeld
Koller Megla II. Horváth Tokody Vlay.

A barátságos jellegű mérkőzést este 7 órákor a Blau-féle kerthelyiségben mulatság követi, amely iránt — epügy, mint a verseny iránt — igen nagy az érdeklődés. A mulatságnak érdekességét kölcsönöz, hogy minden belépő egy ingyen tombolajegyet kap s minden tízedik tombolajegy érdekes tárgyat nyer. — A csáktornyai footballisták a délután fél 3 órai vonattal érkeznek meg Alsólendvára, természetesen, ha az idő kedvező lesz; esős, rossz idő esetén a mátsch is, meg a mulatság is jövő vasárnapra marad.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Ferenc kapuári kir. járásbíróági írnotok, Nagy Ferenc helybeli iparos fiát, a szombathelyi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Az alsólendvai Urania-mozgósínház,** amelynek csütörtökön este volt az első előadása, ma vasárnap két előadást tart. Az egyik előadás — leszállított helyárrakkal — délután 3 órákor kezdődik, a másik pedig a rendes időben, este fél 9 órákor. Az esti előadásra a tulajdonos egy gyönyörű dráma filmjét szerezte meg, a mely Párisban, a dráma kiinduló helyén, s mindenütt, ahol „Az eltitkolt szegény” színr került, óriási hatást ért el. A ma esti műsor különben a következő képekből fog állani: 1. A nadrágtartó (humoros), 2. „Az eltitkolt szegény n.”, dráma 2 felvonásban. 3. Csoboly, mint boxoló. 4. Mezei pókok (tanulságos természeti.) 5. Polidor változtatja a nemét (humoros.)

— **Öngyilkos kereskedő.** Neumark Adolf tekintélyes keszthelyi kereskedő, a kinek Keszthelyen kívül Balatonberényben is jömenetlő üzlete volt, hétfőn reggel öngyilkos lett. Reggel hét órákor felesége a konyhában foglalatosskodott, leánya pedig az üzletet nyitotta ki. Neumark felhasználta az alkalmat és ágyában forgópisztollyal a halántékába lőtt. Amire családja ujra visszatért a szobába, a családöt ott találta az ágyban vérben fetregve. Néhány perccel még élt, de mire az orvos megérkezett, meghalt. Neumark gazdag ember volt, családjaival a legjobb viszonyban élt. Azt mondják, hogy gyógyíthatatlan betegség kergette a halálba.

— **Embert gázolt az alsólendvai vonat.** Pénteken délután véres kerekkel érkezett meg Alsólendvára a Zalaegerszeg felől jövő személyvonat. A vonat Bocföld állomás közelében embert gázolt. Bocföld állomás közelében a vonatvezető észrevette, hogy az átjárónál egy öregember megy át a síneken. Többször jelt adott egy-egy éles fűttel, de az öregember megijedt-e, vagy nem hallotta-e a jeladást, nem ment le a töltésre, sőt mikor a vonat — melyet megállítani már nem lehetett — közvetlen közelébe ért, egyenesen nekiugrott a mozdonyok. A gép a szerencsétlen embert elütötte s a kerek közé került, melyek a felismerhetetlenségig összeroncsolták. Mire a vonatot megállították, egy életelen, dírib-darabokra tépett véres hústömeg lett az öregemberből. Kiletét nem tudják, de gyanítják, hogy egy környékbeli öreg negyvennyolcas hónapja a szerencsétlen áldozat, aki süket volt s valószínűleg már későn hallotta meg a mozdony sipolását.

— **A dezenter huszár.** Mintegy két héttel ezelőtt Alsólendván keresztül gyakorlatról tértek haza a varasdi 10-es huszárak. Ahogy Alsólendvát a katonák elhagyták, az egyik közhuszár, Hajdek György, valami ürüggyel hátramaradt. Lovát egy fához kötötte, kardját, felszerelését letraktálta a lova mellé s azzal usdi, nekivágott a nagyvilágnak. Megszókött. A dezenter hiányát csak Varasdon vették észre, akkor sürgönyöztek Alsólendvára, de a huszár itt nem volt feltalálható. Hajdek egy egész hétig, július 27-éig bujdoskolt városunk környékén az erdőben és falvakban. Július 27-én este végre a nélkülözések bekergettek Alsólendvára, de veszítve, mert itt a csendőrök felismerték és letartóztatták. Hajdek azt mondja, hogy a terhes szolgálat miatt akart bucsut mondani a gyöngyvetlenek. A huszárt hétfőn szállították el Varasdra, az ezredéhez.

— **A belügyminiszter a kolera ellen.** Említettük már, hogy a belügyminiszter a temeszei kolera esetekből kifolyólag újabb erélyes rendelkezéseket s törvényhatóságok figyelmét a kolera elleni védekezésre. A belügyminiszter rendelése ma érkezett el az alispáni hivatalba és különösen hangsúlyozza, hogy a megyebeli járványkórházakat azonnal használható állapotba kell helyezni.

— **„UTKÖZBEN.”** Egy csomó kedves aktualitás van a Vidám Könyvtár legújabb füzetében, amely most, az utazás, nyaralás szezonjának derekán jelent meg. Tábóri Kornél ötletes könyvtárának eddig legjobb füzeté ez; nyolcvan víz történet, izléses gondallal összeválogatott anekdota és megtörtént, kacagató esetek gyűjteménye. Egy-egy csoport van köztük a vasutakról, vicinalisról, hajókról, sőt villamosokról és autókorról is, aztán külföldi és furdóhelyeken lejárószerű történetek, kalandok tarkállanak. Szini Gyula, Szomaházy István és Tábóri Kornél szerzői a csinos füzetnek, amely 40 fillért kapható minden könyvesboltban, trafikban, vasúti állomáson. Ennél mulatságosabb utólvásmányt alig produkálhattak volna.

— **A hirdetési díj, az árvászkék és a lelet.** Ez a három ellentétes dolog úgy került össze, hogy körülbelül egy évvel ezelőtt egy 1/6 újságoldalt megtöltő hirdetést kaptunk közlés végett a zalaegerszegi árvászkéltől. A hirdetés, melyet Alsólendva nagyközség előjárósága kézbesített nekünk, arról szólt, hogy az árvászkék egy alsólendvai ház ellen bírói árverést tűzött ki. A hirdetést annak rendje és módja szerint mi kétszer megjelentettük lapunkban, aztán vártunk. Vártuk, hogy a hirdetés közzétételének díját valaki megfizesse. Vártunk egy feléig, sőt annál is tovább: háromnegyed évig. Akkor érdeklődtünk a hirdetés feladójánál, az előjáróságnál, hogy hát mi is lesz a pénzünkkel, lit azt felelték, hogy kérjük az összeget attól, akinek a házára az árverést kifizették. Ezt is megtettük, de onnan meg azt a választ kaptuk, hogy neki semmi köze a dologhoz, kérjük a pénzt attól, aki a hirdetést feladta. Erre mintegy két héttel ezelőtt írunk egy cég es levelet (tehát nem kérvényt) a zalaegerszegi árvászkéknek s megkérdeztük: ki fizeti meg a hirdetést. Az árvászkék egy magyar hivataltól megszokott udvariassággal volt szives nem válaszolni a levelünkre, a számla összegét sem küldte meg, de a privátlevelünket (amely nem volt még csak kérvény alakban sem megírva) — amiért beülről nem ragasztottunk rá egy egykoronás okmánybélyeget — megletelezte s most 4 korona bírságot kell fizetnünk. Így került össze a hirdetési díj, az árvászkék és a lelet, annak bizonyosságul, hogy a magyar hivataloknál nincsenek udvariasságok és előzékenyebbek kerek e világon.

— **Letépte lábát a cséplőgép.** Tegnapelőtt, pénteken estefélé borzalmas szerencsétlenség történt a városunkhoz szomszédos Felsőlakos községben. Az egyik háznál cséplőgéppel gabonát csepegték. A gépbe a kékvetek Bazsika Vendel napzsámós adagolta be. Bazsika a gépen állva megcsuszott s a dobba esett, amely a szerencsétlen embernek a bal lábát letépte. A borzalmasan megcsúrt ember dr. Brünner József alsólendvai orvos részesítette első segélyben, azután kocsiara tették és a muraszombati kórházba szállították. Bazsika az orvosi vélemény szerint menthetetlen.

— **Villámcsapás.** Hétfőn a vihar alkalmával a villám Muraszombathban leütött s felgyújtotta Offenák István gazda lakóházát. A ház 5000 korona értékben elégett. Biztosítva nem volt.

— **Épületes felírás.** Alsólendván, az egyik alsó-utcai házon látható a következő felírás:

EZ EN. HÁZ
AZ ONAL
ELADÓ.

— **Uj albiró.** A király Szu gfill János nagykanizsai kir. törvényszéki jegyzőt a csáktornyai kir. járásbíróiósághoz albiróvá nevezte ki.

— **Megverték, mert nem harangozott a felhők ellen.** Muraszerdahelyről írják a következő épületes dolgot: A napokban sötét felhők tornyosultak az égen Muraszerdahely felett, mire az egyik előjáró megparancsolta a harangozóknak, hogy a felhők ellen harangozzon. A harangozó azonban nem ért rá harangozni, nem is szóltak a harangok, s így a jégeső Muraszerdahelyt elverte. A nép abban a hiszemben, hogy a jég azért verte el a községet, mert a harangozó nem harangozott, — a harangozóra támadt és súlyosan megverte. Muraszerdahelyen most valószínűleg új harangozót választanak, aki a jégesőtől nem enged elválni a község határát.

— **Tömeges gombamérgezés.** Nagykanizsán a Sugár-úton vasárnap délben koleragyanus tünetek között összeesett egy Tóth Lajos nevű napzsámós. Tóthot beszállították a járványkórházba. A koleragyanus megbetegedés a városban óriási riadalmat keltett. A Sugárútnak azt a részét, a hol Tóth összeesett, elzárták, az egész utcát fertőtlenítették és a hatóság a legszigorúbb óvintézkedéseket tette meg. A gyanus megbetegedést rövid néhány óra alatt meg tiz megbetegedés követte. A tisztiorvosok Tóth esetében megállapították, hogy nem koleragyanus, hanem gombamérgezést kapott. Csakhamar megállapították azt is, hogy mint a tiz gyanus megbetegedés esetében gombamérgezés történt. Estig huszan betegedtek meg Nagykanizsán mérges gombától. A vizsgálat megállapította, hogy a mérges gombát falusi aszszonyok adták el a piacon.

— **Életveszélyes szurkálás.** A hétfői vásárról mentek hazafelé Kerber Ferenc lövői kupec és Imrei Károly miskároló. A két ember az utmenti csárdákban jól felöntött a garatra s amint tovább gyalogoltak, részeg fővel összeesettek valami csekélység felett. Kerber Imreit az utmenti árókba taszította, ráfeküdt és fojtogatni kezdte. Imrei elővett a csizmája szarából egy hosszú miskároló kést és azzal Kerbert hasba szurta, úgy, hogy a kupecnek a bele is kifordult. Életveszélyes sérüléssel vitték be Kerbert a muraszombati kórházba.

— **Leégett fatelep.** Hétfőn reggel Tapolcán kigyulladt a Marton Gáspár és fia fél napos fatelep. A telepen mintegy százötven ezer korona értékű nyers faaru volt felhalmozva. A tűz hajnali három óraker keletkezett és másfél napig égett. A hatalmas raktár teljesen leégett. A vizsgálat megállapította, hogy gyújtogatás történt. A csendőrök Tapolca környékén elfogtak egy eszelős asszonyt, aki bevallotta, hogy ő gyújtotta föl a fatelepet, mert a lángban gyönyörködni akart. Bevallotta, hogy Diszel községben tiz különböző napon tiz házat gyújtott fel. Letartóztatták.

— **Perlakon is működött a „titkár ur.”** A szélhámos színházi titkár, aki azzal az ürüggyel, hogy a székesfehérvári Szalkay-féle szintársulat Alsólendvára akar jönni, jegyeket adott el és a pénzzel megszökött, úgy látszik, sorra veszi a zalai városokat. Legutóbb Perlakon működött s ott is becsapott egy nagy csomó embert. Most megyszerzte körözki.

— **Megkerült az eltűnt kocsi.** Megirtuk, hogy Balazsicz István lendaerdői tyukász kocsi, Kopin István, a tyukász kocsiával és lovaival együtt eltűnt az alsólendvai vasúti állomásról. Mint most egy szűkszavú távirat jelenti, Kopint a lovakkal együtt a körmendi csendőrség elfogta s őrizetbe vette.

— **A nagykanizsai betörőt elfogták.** Nagykanizsán nap-nap után betöréseket követtek el. A múlt éjjel Kardos Sándor kefégyáros lakását fosztották ki. Több százkorona értékű ezüstneműt és rengeteg ruhát vitt el a betörő. A nagykanizsai lakások állandó fosztogatóját a rendőrség letartóztatta. A betörőt épp akkor tartóztatták le, mikor vonatra ült, hogy Budapestre tegye át működési székhelyét. A neve Scheier Rudolf. Bevallotta, hogy négy lakást fosztott ki az elmúlt hét folyamán Nagykanizsán.

— **Holttest a Murában.** A járásunkbeli Felsőbesztercénél hétfőn a részeg egy holttestet látott uszni a Murában. Társai segítségével a hullát kifogta. A hullán steier munkásruha volt s körülbelül 30—35 éves férfi lehet. Mintegy 10 nap óta lehetett a vízben. Küllerőszak nyomra nem látható rajta. A hatóság a temetési engedélyt megadta.

— **Felnyársalta a tehén.** Borzasztó szerencsétlenség érte Takács Erzsébet belatincit asszonyt. A belatinci uradalom nemcsáki majorján akart átmenni, mikor a gulyából egy tehén kivált, megtámadta és szarvára kapta az asszonyt. A tehén szarva belehatolt az asszony altestébe s a hasát egész végig felhasította. A szerencsétlen asszonyt a gulyás szabadította ki borzasztó helyzetéből. Súlyos sérüléssel a muraszombati kórházba szállították. Állapota reménytelen.

— **Tizen meghaltak a mérges gombától.** Felsőzentmártonban négy család: Balatinac József, Balatinac György, Balatinac Markó és Goják Mihály családja szombaton délben gombát ebédelt. A gomba mérges volt és valamennyien megbetegedtek s egyrészt a gyorsan alkalmazott orvosi segély elenyéire is meghaltak, másik részük a halállal vívódik és életbenmaradásukhoz nincs remény. Balatinac József családjában vasárnapig nyolcan haltak meg, s négyen oly rosszul vannak, hogy az orvosok nem bízunk felgyógyulásukban. Balatinac György családjában egy halálos történt. Balatinac Markónak felesége és három gyermeke evett a gombából, ezeknek halálát minden pillanatban várják. Goják Mihály, Balatinac József sógora, Gojákné és két leánya szintén ettek a gombából. A legkisebb leánynak nem izlett a gomba s csak nagyon keveset evett belőle s azt is nemokára kihányta. Az orvosok vélelménye szerint ebből a családból csak ez a kis leány marad életben.

— **Hol nyaralnak a magyarok?** Az Abbázai fürdőgazdaság kimutatása szerint a múlt esztendőben 54 ezer idegen kereste föl ezt a híres és szép fürdőhelyet. — Az emelkedés egy év alatt 20%. A fürdővendégek zöme, amint gondolhatjuk is, a magyar volt. És pedig az 54 ezer idegen között kerek számban 30 ezer. Ezt látva, be kell ismerni, hogy még nagyon sokat kell cselekednünk, amíg nem lesz okunk a panasza azért, hogy a magyarok a külföldre viszik a magyar pénzt.

— **Anyák figyelmébe** százszerosan csak azt lehet ajánlani, hogyha gyermekük a 4—5-ik hónapot elérte és az elválasztás ideje következik, tanulmányozzák a Phosphatine Faliere-sal való táplálást úgy, hogy az elválasztás pillanatától kezdve a gyermektáplálás gondjai és feladataival tisztába legyenek. Biztosítani a gyermek erőteljes fejlődését, jó esztendőjét és a fogzás sima lefolyását a Phosphatine Faliere alkalmazásával lehet a legjobban. E kitűnő tápszer már nem szorul dicsőre, kapható minden gyógyszerárban.

— **Robbanás egy tisztító intézetben.** Halálos robbanás történt hétfőn délután a nagykanizsai Mayer Klotild-féle tisztítóintézetben. Egy bentartatóy expodált s az explozió ereje a gép mellett dolgozó Varga Józsefet és Varga Nándort a földhöz vágta. A gépből kicsapó lángok pedig belekaptak Gergye Rózsit tizenegy éves munkaslány hájába. A szerencsétlen arca, melle, háta teljesen összeégett. Varga József és Varga Nándor karjukon szenvedtek égési sebeket. Gergye Rózsit a kórházba szállították, ahol most haldokik. A rendőrség erélyes vizsgálatot indított.

— **A vidéken dúló árvizekről** láthatunk hat jó képet a Váradai Antal és Falk Zsigmond dr. szerkesztette s immár harmincegyedik évfolyamát járó Ország-Világ legújabb számában. Az erdélyi aranybányákról s az ottani elektről tizenegy képet közöl a lap. Egyéb érdekes illusztrációk: „Esszad pasa Bécsben”, „Plevna városa Bulgáriában”, „A Bois-de-Boulogne-ban”, „Beszélő óra”, „A lipsei tornatér főbejárója”, „A tánc gárájának szobra Kopenhágában”, Az arcepek közül megemlíti Ferdinánd román trónörökös, az elhunyt Ruttkay-Rothausner Miksa, Skerlec Iván hrvat-országi királyi biztos, Pejacevich Tivadar horvát miniszter és leánya, valamint a most jubileum Bahr Herman bécsi író és Bogisich Mihály püs ök bejárt. Zenedarabok is vannak az Ország-világ mostani számában: Bogisich Mihály két szép eredeti virágda. A lap irodalmi részébe regényeket, elbeszéléseket, kritikai cikkeket avagy verseket írtak: Belcsy-Budai Erzsébet, Falk Zsigmond dr., Garamszeghy Sándor, Jellinek Deszö, Paizs Elemér, Tamás Ernő, Timár István, Váradai Antal.

— **Véregző juhász.** Magyar János juhászlegény a baltavári majorban szolgált. Magyar szerelmes lett egy ugyanott szolgált hajadonba. Időközben azonban új juhász került a majorba s ez a leánynak jobban megtetszett. A szerelmében csalódott Magyar annyira elkésztette a leány hűtlenségére, hogy bosszút forralt ellene. Tervét csüörtörökön végre is hajtotta. Ugyanis a szerelmespár a mezőn az egyik szénaboglya tövében osztotta egymásnak forró csókjait, mikor a legény rájuk rontott, s a leányt egy kapanyéllal úgy vágta fejbe, hogy két helyen is betörött a feje. A verekedő juhászlegényt a csendőrség letartóztatta.

GAZDÁK ROVATA.

A sercegő üszök.

Szarvasmarhák közt egyes vidékeken előforduló, hevenyen lefolyó, igen sokszor elluhással végződő fertőző betegség. Legjellemzőbb rá a bőr alatt s az izomzatban levő, nyomásra erősen sercegő daganat, amiről régebben „sistergő tályog”-nak neveztek.

Mint új betegség, csak az 1870-es évek óta ismeretes, mert azelőtt a lépfenével azonosították. A feljegyzések szerint a nyugati államokban mindenütt előfordul, nálunk ritkábban, különösen Erdélyben, de másutt is, így a Tisza mentén és a Dunántúlon.

A jelentések adatai szerint egyes mocsaras, vízállásos legelőkön szokott előfordulni s míg a védőőjtásokat nem ismerték, jelentékeny károkat is okozott.

Ez a sercegő üszök tisztán talaj-betegség, ami annyit jelent, hogy az okozója a talajban, mocsaras, nedves legelők talajában van s innét kerül az állatok bőré alá. Eppen ezért állandóan istállózott marhák között nagyon ritkán szokott előfordulni. Egyik állatról a másikra nem is ragad át, hanem a talajban élő életképes csirák a bőrön levő, valamely — legtöbbször alig észrevehető — seben, vagy pedig — jóval ritkábban — a szájon át jutnak be a vérkeringésbe.

Legfogékonyabbak a szarvasmarhák közül a 1/2—4 éves korúak. Szopós borjuk sohasem kapják meg, 4 évnél idősebbek ritkán s csak akkor, ha már idősebb korukban hozták őket vízmentes vidékről.

Rövid ideig lappang az állati testben a betegség csirája, nevezetesen 1—5 napig.

Kezdetben nagyon nehéz felismerni, mert jellemző tünete nincs. Abbahagyják az állatok az evést, kórödést, magas láz, 41—42 C. fok, mutatkozik; csupán a magas láz teszi gyanússá a tüneteket, egyébként emésztőszervi bántalomra gondolunk. Kevés idő múlva azután megjelennek a jellemző daganatok a testnek különösen azon részein, melyeket vastag izomzat borít, ugymint a faron, combon, lapockán, szügyön, nyakon, kivételesen a nyelven s a torokban, míg a kevés izommal borított testrészekben — így a térdtől lefele a lábakon — nem fordul elő. Ezek a duzzanatok kezdetben kicsinyek s fájdalmasak. Hirtelesen, óráról órára nőnek s később érzéketlenekké válnak; a bőr felettük hűvös lesz, merev, pergamentszerű; nyomásra serceget hallani a bőr alatt, kopogtatással pedig dobos hang váltható ki; ha bemetszünk az ilyen daganatokba, sötétvörös, habos, émelyítőszagú folyadék ömlik ki belőlük.

Ezen tünetek súlyosbodva a lélekzést és a vérkeringést akadályozzák s rendszerint 1/2—3 nap alatt, kivételesen 8—10 nap alatt végeznek az állatokkal.

Össze lehet téveszteni a sercegő üszököket másik hasonló beszámítás alá eső betegséggel, de legkevésbé a lépfenével, amelynek azelőtt tartották. Igaz ugyan, hogy lépfenélél is keletkeznek a bőrön ilyen duzzanatok, de azok nem sercegnek s gyuladásos természetűek, különben a boncoláskor egészen biztosan megkülönböztethetők egymástól.

Ha a fertőzés helyét sikerül megtalálni, itt-ott lehet gyógyulást elérni a daganat helybeli, fertőtlenítő kezelésével, de sokkal fontosabb ilyenkor a még egészséges állatok megvédése. Ha megállapítottuk, hogy a mocsaras, nedves legelőn történt a fertőzés, oda nem hajtjuk többé állatainkat s ha gyanunk van rá, hogy már több is fertőzve van, már bennük van a betegség csirája, akkor védőőjtást vegyünk igénybe, amelyet ma már általánosan használnak nagyon jó sikerrel. Olesó az ojtóanyag, mert tíz darab állatra csak két koronába kerül, tehát darabonként csak 20 fillérbe.

A hullát a hatóság elásatja, bőre azonban fertőtlenítés után használható. Sercegő üszökben beteg állat húsát emberi ételre felhasználni tilos.

Szerkesztői üzenetek.

„Sümege és Vidéke.” Ingyenes reklámokat, a kiadóhivatalnál történt megállapodásunk értelmében, legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetünk.

G. I. Helyben. A tulajdonos a cikkben említett hibákat a legközelebbi időben belül korrigálni fogja, ennélfogva felesleges munkát végeznék a cikk lekötésével. Talán volna valami tarcátéle?

K. L. Keszthely. A kiadóhivatalnak jelenleg nem áll módjában teljesíteni kérését. Nekem még kevésbé.

735 1913. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Répevidéki Takarékpénztár végrehajtató jávára a soproni kir. törvényszék 1913. évi 4117. számú kielég. végrehajtást és az alsólendvai kir. járásbíróság 1913. V. 328. 2. számú kiküldetést rendelő végzése alapján 1500 kor. követelés és járulékaikielégítésére Tormafield községben

1913. augusztus 11-én délelőtt 10 órakor

2 darab sárga kanca-ló, 2 sárga csikó, 1 vörös bika, 2 sertés, szekér és egyéb ingóságok 3060 korona becsértékben bírói árverés útján fognak eladni a következő általános árverési feltételek mellett:

Ha a tárgy becsértéke meg nem ígértetnék. az a kiáltási aron alul is a legtöbbet ígérő által megvettnek jelentetik ki még akkor is, ha más árverelő által ígértet nem tétetett. Minden tárgy vételára azonnal készpénzben fizetendő, melynek lefizetése után az elárverezett tárgy a vevő birtokába adatik. — Ha a legtöbbet ígérő a vételárt azonnal le nem fizetné, a tárgy azonnal újabban árvereltetik s ez esetben a fizetést nem teljesítő árverelőnek a netáni többelhez igénye nincs, ellenben a netáni kisebb összeget pótolni köteles és az árverés további folyamán részt nem vehet.

Kelt Alsólendván, 1913. június hó 27.

Havel, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

A bellatinci uradalom pénztáránál a kifizetések minden vasárnap délelőtt 8—10 óráig történnek. — Bérletbefizetések azonban csak hetenként egyszer, vagyis szombaton délelőtt eszközölhetők.

Pacolin

Pacocroelin-PEARSON.

Egy erős hatású fertőtlenítőszer, különleges angol anyagból előállítva, nélkülözhetetlen minden házban és istállóban.

Allandó használata által megóvjuk magunkat fertőző betegségekktől.

Kérjük az állatorvos véleményét az installó rendszer fertőtlenítőszer értéke felől!

Mindenütt kapható!

Óvakodjunk értéktelen utazatóktól és kérjük határozottan

PACOLIN-PEARSON-t **csak ilyen olmozott dobozokban.**

Legelősebb fertőtlenítés!

Csak Pear-on felé kérésintnynt használjunk.

PACOLIN MEDOL CREOLIN

1 kg K 150 (rüh elleni szer) 100 gr 60 I, 1 kg K 240

Mindenütt kitétetve!

Utóbbi kitétetések: Arany érem és tiszteletdíj Turinban, Drezdában, Brüsszel, Rio de Janeiroban.

Használati utasítás és vélemények sok évi használat eredményeiről a leiratnál kaphatók.

Kapható Alsólendván Fuss F. Nándor gyógyszerterében.

Szőlősgazdák figyelmébe

ajánlom nagy raktáramat

réz- és fa-permetezőekben és mindenféle permetező-részekben.

Permetezőket olcsó napi díjzással kölcsön is adok!

Mindenemű permetezőket javítását szakszeriben, olcsón végzem!

Sipos Lajos épületbádogos

ALSÓLENDVA.

15-15

Rézi néni

szegedi szakácskönyve

legújabb kiadásban megjelent.

Ára 5 korona.

Kapható: Balkányi Ernőnél

Alsólendván.

Takács Ferenc

asztalos ALSÓLENDVÁN.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű

temetkezési cikkekben.

Nagy választék 24—25

kész koporsókban,

szemfedél, sirkoszoruk, koszorúszalagok, mirtuszcsokrok, fejkoszoruk, fátýolok, halotti ruhák, cipők, harisnyákban stb. Koporsódíszek és szalagbetűk legnagyobb raktára!

Mérsékelt, legolcsóbb árak!

Hirdetések jutányosan felvétetnek e lap kiadóhivatalában

Alsólendván, a Főut legszebb pontján
egy szépen butorozott utcai uri szoba
villanyvilágítással azonnal kiadó.
Bővebb felvilágosítás kiadóhivatalunkban nyerhető.

Aug. 1-én megnyílt a „Schrantz-Áruház“

Alsólendván, Templom-tér, Dr. Filkor-féle házban!

Legolcsóbb bevásárlási forrás és legnagyobb választék az összes rőfös-, rövid- és divatárukban!

Előfizetőink ingyenes hirdetés-rovata.

Ipar és kereskedelem

Előfizetőink ingyenes hirdetés-rovata.

HELYBELIEK:

ARNSTEIN BENŐ fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén norinbergi- üveg- és porcellánkereskedése. Deszka-, épületfa-, szénraktár

ASCHERL JÓZSEF építész, építési vállalkozó. Elvállal építési tervek készítését, mindennemű építkezést, valamint szakvélemény adását.

BADER HERMAN cipész. Kész cipők raktára.

BECK MIKSA sütődéje a Főuton (saját ház).

BORS ISTVAN kőtelgyártó.

BLAU SANDOR vasúti vendéglője az állomásnál.

BLAU és BARTOS rőfösáru- és készruha-üzlete.

BECK OSZKÁR fodrászterme Főut, Tivadar-f. ház

DEUTSCH JÁNOS vendéglője a Vasúti-utcában

ERMÉNYI JÁNOS babsütő és mézeskalácsos.

EPPINGER SAMU téglagyáros és gőzmalomtulajd.

FERENCZY JÓZSEF vendéglős.

FREYER LIPÓT norinbergi-, diszmű-, üveg-, porcellán-, vegyesáru- és csemegekereskedése.

Özv. FARAGÓ ISTVANNÉ borbély- és fodrász.

FEHER ANTAL köröm- és kovacs-kovács.

GOMBOSY és WENDL fűszer-, csemege-, rövid-, norinbergi-, üveg- és porcellán-áru kereskedése.

GREGORENCICS JÓZSEF szikvizgyára. Kivá-natra szikvizet vidékre is szállít.

GÖNCZ GABOR pékmester

Özv. GÁLLITS TAMASNÉ kéményseprő-mesternő

GUNDERLACH ANTAL asztalos Szentjános-utca

HEGEDICS ISTVAN eszmadia.

HEGEDÜS SÁNDOR épület- és butor-asztalos.

KANCSAL JÓZSEF vendéglője a Kanizsai-utcában

LEVÁRT JAKAB hentesáru-készítő, Szentjános-u.

LEVASICS FERENC építőiparos.

MAYER ÖDÖN órás és ékszerész. Nagy raktár china-ezüst árukban.

MAURER FERENC szobafestő és mázoló.

MARTON KÁLMÁN vaskereskedés. Legnagyobb választék vas- és vasalásokban. Varrógép-, goz-lasági gép-, szén-, cement- és malomkő-raktár.

MURSICS LAJOS építőiparos.

NEUBAUER ANDRAS „Korona” nagyvendéglője

NEMETH ERNŐ borbélyüzlete Főut, Beck-f. házban

NÉMETH PÁL gép- és épületlakatos.

POLLAZ LAZAR nagykereskedő. Dohány és szivar nagy-áruda.

PERKÓ VENDEL hentesáru-üzlete a Főuton.

PANDUR LAJOS szoba- és címfestő, épület- és butor-mázoló

REICHENFELD LAJOS mészáros és hentes, Főut „SCHRANTZ-ÁRUHAZ” (Alsólendva, Templom-tér, dr. Filkor-féle ház) legolcsóbb bevásárlási forrás rőfös-, rövid- és divatáru-cikkben.

SCHWARCKÁROLY bőrkereskedő és szikvizgyáros

SIPOS DANIEL elsőrendű írószabó (Főut).

SIPOS LAJOS épület- és műbádogos.

SIMONKA JÁNOS szíjgyártó.

SCHAFFHAUSER ENDRE mechanikus.

TIVADAR FERENC vas- és fűszerkereskedése.

Özv. TÜSKE FERENCNE vendéglős.

TAKÁTS FERENCZ asztalos.

TOPLAK JÁNOS vegyeskereskedése, mész- és cement-raktára és cement-áru készítése.

VARGA MÁTYÁS a szőlőhegyenelad fás és zöld szőlőoltványokat a legjobb bor- és csemege-fajokban

WORTMAN BENŐ rőfös- és divatáru-kereskedése.

WEISZ LIPÓT divatárukereskedése és Kobrak-féle cipő raktára

WALTERSDORFER ADOLF mészáros.

WOLFSOHN HENRIK központi kavés.

WEISZ ZSIGMOND elsőrendű férfi-szabó.

VIDÉKIEK:

ÁG ISTVÁN vendéglős Lendvahosszúfalu.

BERÉNYI ISTVÁN vasáruháza Lendvavásárhely.

BUKOVECZ PÉTER kereskedő Kebelesztmárton

CSEKE KÁROLY csesztreg-paraszai gőzmalma.

DOMA JÓZSEF vendéglős Lendvavásárhely

DZSUBAN JÁNOS vendéglős Alsólakos.

DOMJÁN SÁNDOR cipész Szentgyörgyvölgy.

FRANKÓ ANTAL vendéglője Bántornya.

FÜRST ALAJOS kereskedő Kerkaszentmiklóson.

FÜRST ADOLF vendéglős Rédics.

FÖLDES MÓR „Zrínyi”-kávéháza Csáktornyan.

FERENCZEK MIHÁLY szállodás és vendéglős Varasd-Toplica.

FRANKÓ GÉZA vendéglős Lendvaerdő (Renkóc)

FLESCH MANÓ vendéglős Rédics.

GIDER GUSZTAV vendéglős Zsitkóc.

GÁL JÓZSEF molnár Petesháza.

GREGOR JÁNOS molnár Muraszerdahely.

GAÁL SÁNDOR, a rédicsi hengergőzmalom bérője

GRUBER FERENC gőzmalma Göntérháza.

HUSNYAK GYULA pékmester, Varasd.

HORVÁTH IVÁN vendéglős Bántornya.

HORVÁTH MIKLÓS kereskedő Felsőmihályfalva

IVANICS FERENC ácsmester Hosszúfalu.

JERICIS IVAN ácsmester és kutszivattyu-berendezése vállalkozó Murahely.

„KÖZPONTI” szálló Gödöllő.

Özv. KRAUSZ FÜLÖPNÉ vegyeskereskedése Lendvahosszúfalu.

KEPE MIHALY Hosszúfalu. Elvállal mindennemű betonmunkát. Kész esővek és hidak kaplatók.

KOVÁCS FERENC vendéglős Alsómorác (Vas-m.)

KEMÉNY MÓR kávéháza Muraszombat.

KOHN LIPÓT mész-, cement- és deszka-nagykereskedése, Eternit-pala elárúsítása Muraszombat

KARDOS JÓZSEF vaskereskedése, nagy választék vas- és vasalásokban, gazdasági gép-, kovácshé- koks- és cement-raktár Muraszombat.

KRALL MÁTYÁS mechanikus kerekpár- és varrógép javító műhelye Csáktornyan.

KANCSAL ISTVÁN vendéglős Rédics

KONTLER KÁROLY vegyeskereskedése Lendvahosszúfalu.

KOLLER JÁNOS vegyeskereskedő Göntérháza

KÓSA MÓRIC szakvizsgázott cipész Nemesnép.

LOVANYÁK VINCE borbély Lendvavásárhely

LEBOVITS KÁROLY vendéglős Damása.

LACHENBACHER JÓZSEF kereskedő Zalabaksa.

MILHOFER TESTVEREK vegyeskereskedése Lendvavásárhely.

MAYER MIKSA FIA vegyeskereskedő Pórszombat

MAYER JAKAB kereskedő Muraszorahely.

NEUBAUER PÉTER vendéglős Kebelesztmárton

NEMETH ISTVÁN cserrepes-m. és tetőfedő Resznek

POLLÁK SAMU vendéglős Murahely (Deklezsin.)

PREISS IGNÁC kereskedő Szentgyörgyvölgy.

ROSENBERGER DAVID kereskedő Zalabaksán.

REICH HENRIK fűszer-, vegyesáru-, festék- és veteménymagvak kereskedése, bor-, sör- és pálinka-mérése Nagypalánán.

REINER JÁNOS vendéglős s Petánci savanyúvíz központi raktára és szállítási vállalata Ligetfalva.

RECHNITZER JÓZSEF kereskedése Kislippa.

REINER LÁSZLÓ vendéglős Felsőszemenye.

SPIEGEL ADOLF vendéglős Völgyifalu.

SBÜL KAROLY vendéglős Radamos.

SCHWARCZ LIPÓT butorkereskedő Varasd.

SALAMON JÁNOS molnár Lovászi.

SZABÓ FERENC cipész Lendvavásárhely.

TURNAUER BLA kereskedő és vendéglős Murarév

TÓKA LAJOS málmalma s lisztraktrára Csentevölgy

TOPLAK JÁNOS ác- és építő-mester Bakónak.

TIBOLD ANDRAS vendéglős Belatinc.

VOGEL SAMU vendéglős Szentgyörgyvölgy.

„VADÁSZKÜRT” nagyszálloda Budapest.

VARGA JÓZSEF vendéglős Lendvavásárhely.

VASS GÉZA asztalosmester Csesztreg.

WALTERSDORFER IGNAC sörkereskedő Ujpest.

WOLFARTH LAJOS mérnök Muraszombat

WEISZENSTERN IGNÁC vendéglős Bántornya.